

We barsten van de energie

Jaarverslag 2017, Coöperatie deA

Voorwoord

Het zesde jaarverslag alweer van Coöperatie deA. De eerste lustrumviering achter de rug. Kijk nog eens mee naar de gebeurtenissen van 2017 - het jaar waarin we diverse resultaten zagen. De teleurstelling van het stopzetten van de ontwikkeling van windenergie, de trots op het eerste dak voor Buurtstroom, het zonnepark Ecofactorij blijft een blikvanger.

De indruk die bij ons overheerst: na al het harde werk van zoveel mensen is de verdere groei in nieuw gerealiseerde opwek doorgezet. Heel veel dank daarvoor!

We zijn benieuwd naar je reactie op het jaarverslag en hopen van harte dat je je herkent in het verhaal van deA in 2017.

Met energieke groet,

Michael Boddeke, Hendrik Jan van Ewijk, Paul Fluitsma, Melis Jan van Heerikhuize, Willem Meurs,
Arjan van der Plas, Jacqueline Pol, Arien Scholtens

Bestuur en directie deA,
Apeldoorn 9 april 2018

Foto's op de voorkant.

Dit jaar hebben we gekozen voor twee foto's uit de serie van ons nieuwe campagnebeeld. In het nieuwe campagne beeld staan jonge gezinnen centraal. Stuk voor stuk gezinnen die ook echt duurzame energie van deA afnemen. In 2017 hadden we genoeg energie om ruim 4000 gezinnen van stroom te voorzien. De teller staat eind 2017 op 866 en ook in die zin basten we dus van de energie!

Inhoudsopgave

I	Inleiding en leeswijzer	4
2	2017 in het kort	5
3	De zes pijlers uit het jaarplan	6
3.1	Energielevering	6
3.2	Samen opwekken	7
3.3	Energiebesparing	8
3.4	Wind in de Beekbergsebroek	9
3.5	Communicatie en bewustwording	10
3.6	Onderzoek biomassa	10
3.7	Overig	10
4	Extra aandachtsgebieden	11
4.1	EFRO-aanvraag	11
4.2	Zonnepark Apeldoorn	11
5	Lopende business	12
5.1	Zonnepark Ecofactorij.	12
5.2	Zon op School	12
5.3	Zon voor Huur	12
6	deA in de media	13
7	Bijeenkomsten.....	14
7.1	Algemene ledenvergadering (ALV)	14
7.2	Voor en door leden	14
8	Financieel jaarverslag	15
8.1	Algemeen overzicht	15
8.2	Toelichting op de jaarcijfers	15
8.2.1	De financiële resultaten (Winst- en Verliesrekening)	15
8.2.2	Bezittingen en verplichtingen (de Balans)	16
8.3	Jaarcijfers 2017	17
9	De mensen van deA.....	19
10	Verslag van de coöperatieraad over 2017	21
11	Bijlagen.....	22

I Inleiding en leeswijzer

Opbouw

We beginnen dit jaarverslag met een kort overzicht van deA in 2017 in hoofdstuk 2.

We beschrijven in hoofdstuk 3 de projecten en activiteiten die vanuit het jaarplan 2017 zijn opgepakt en uitgevoerd. Deze projecten dragen bij aan de verduurzaming van Apeldoorn, zoals de levering van lokaal opgewekte, duurzame energie en zonnepanelen op daken.

Hoofdstuk 4 beschrijft de extra aandachtsgebieden, hoofdstuk 5 de ledenvergaderingen en andere bijeenkomsten en hoofdstuk 6 bevat de financiële informatie. Tenslotte volgen in de bijlagen het verslag van de coöperatieraad, een overzicht van de opbouw van deA en de bevindingen van de accountant.

Voor wie?

Dit jaarverslag schrijven we in de eerste plaats voor onze leden. Na de oprichting van Coöperatie deA in 2012 en de start van Energiebedrijf deA in 2013 bouwen we nu door aan de ontwikkeling van een gezonde coöperatie met een robuuste bedrijfsvoering.

We schrijven het ook voor onze (toekomstige) partners. Met dit verslag maken we duidelijk waar we voor staan en wat we hebben gedaan. Dit verslag is ook geschreven voor iedereen die voor deA actief is. Zij hebben rechtstreeks bijgedragen aan wat we in 2017 hebben gerealiseerd.

Onze klanten zullen we attenderen op het jaarverslag zodra dat is vastgesteld door de ALV.

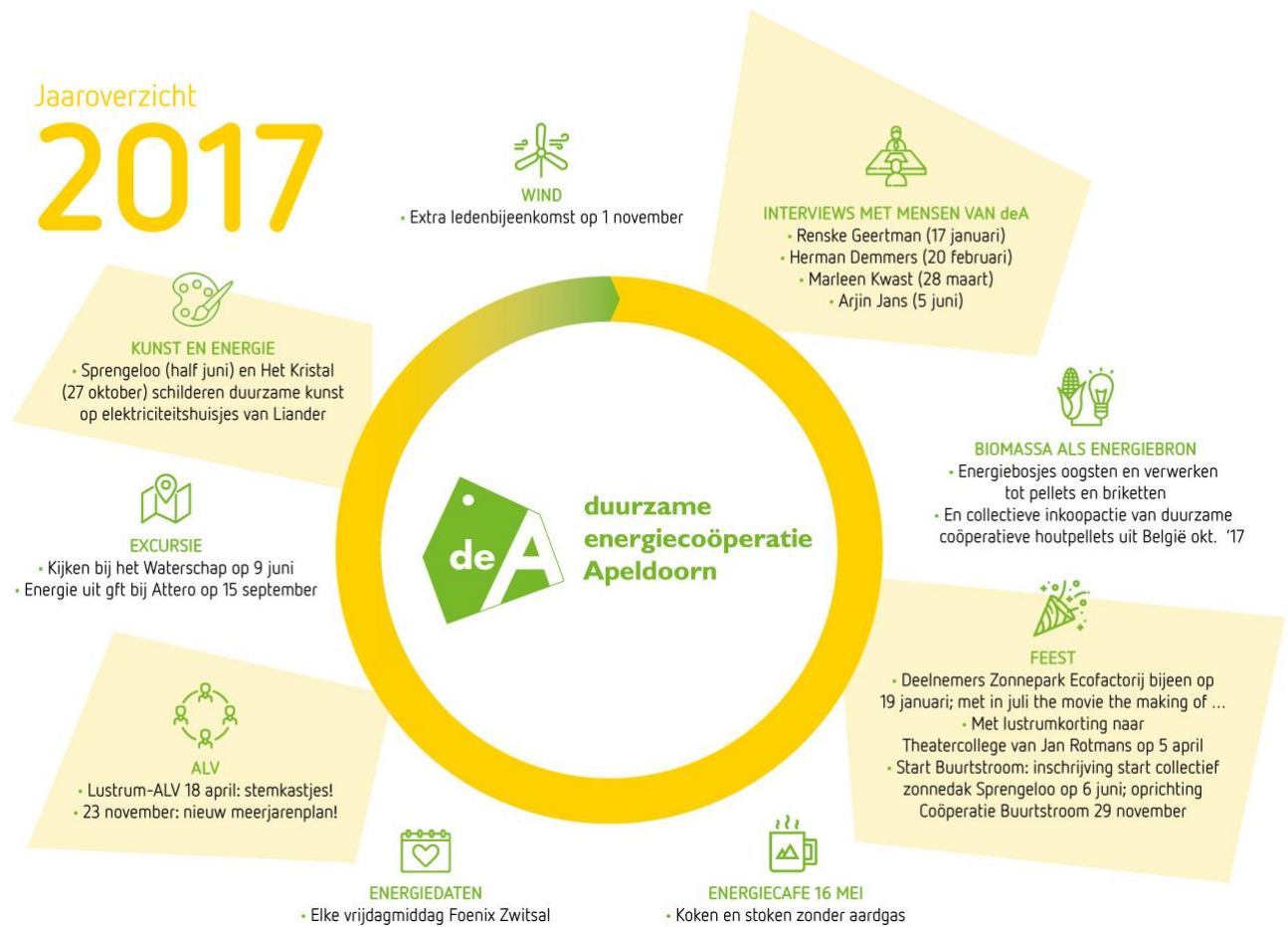
Het jaarverslag gaat over 2017 en is in het eerste kwartaal van 2018 tot stand gekomen. Om die reden doen we af en toe ook verslag over het eerste kwartaal.

Leeswijzer

We schrijven voor het gemak over 'Apeldoorn'. Daarmee bedoelen we de gemeente Apeldoorn, dus inclusief de dorpen en het buitengebied.

Afwisselend gebruiken we 'deA' of 'we', daarmee bedoelen we hetzelfde. Alleen als dat relevant is, maken we onderscheid tussen Coöperatie deA, Holding deA en Energiebedrijf deA.

2 2017 in het kort

3 De zes pijlers uit het jaarplan

3.1 Energielevering

Lichte klantengroei (uit het dal omhoog!)

Dit jaar is sprake van een lichte groei van het aantal energiekanten. In 2017 kwamen er 100 nieuwe klanten bij waaronder een groot deel door Buurtstroom. Helaas vertrokken er in 2017 ook klanten, 59 om precies te zijn. Eind 2017 hebben we 866 energiekanten.

Marktplaats voor Energie

Sinds april van dit jaar kunnen energieafnemers van deA zelf hun energiebron kiezen. We maken daarvoor gebruik van de Energiemarktplaats (ontwikkeld door EXE). Hiermee gaat een langgekoesterde wens van deA in vervulling. Sinds medio 2017 lopen alle energieaanmeldingen nu via de Energiemarktplaats.

De Energiemarktplaats bevat eind 2017 vier energiebronnen waaruit gekozen kan worden.

1. Stroom uit gft (Attero) 10.000 MWh per jaar;
2. Stroom uit afvalwater (Waterschap) minimaal 3.500 MWh per jaar;
3. Stroom van de boerderij (Ecoferm Kroes) 7 MWh per jaar;
4. Stroom van zonnepark (Zonnepark Ecofactorij) 497 MWh per jaar.

In totaal is er dus minimaal 14.000 MWh aan duurzame stroom uit Apeldoornse bronnen beschikbaar. Uitgaande van een gemiddeld stroomgebruik van 3,4 MWh per huishouden, kunnen we dus ruim 4100 huishoudens van stroom voorzien

Energielevering

In het kort
deA heeft duurzame elektriciteit beschikbaar via Waterschap, Attero en Ecoferm Kringloopboerderij voor ruim 6.000 huishoudens en levert aan 850 huishoudens en bedrijven in Apeldoorn. Kortom: nog genoeg nieuwe klanten om energie aan te leveren ofwel we barsten van de energie.

Financiën
Marge op energielevering

Waarom

- Draagt bij aan bewustwording Energie uit Apeldoorn, haalt onderwerp dichtbij.
- Meer inwoners en bedrijven op groene energie
- We hebben nu veel meer energie dan onze klanten in Apeldoorn gebruiken
- Continue inkomstenbron

Wie

- Michael Boddeke
- Gertine Wilders

Samen met Greenchoice

Resultaat 2017

- Minimaal 1000 klanten voor Apeldoorn Groen
- Tevreden en betrokken klanten
- Minder dan 8 % opzeggingen

Groei van het aantal klanten

De klantengroei in beeld (stand 31 december 2017)

Energiebronnen	
Attero, energie uit gft	8
Energie van de kringloopboerderij, Ecoferm Kroes	6
Waterschap Vallei en Veluwe, energie uit afvalwater	15
Zonnepark Ecofactorij	25
Totaal	54

Inschrijvingen uit 2017 vanuit de Energiemarktplaats per energiebron

De Energiemarktplaats wordt ook gebruikt om de inschrijvingen van Buurtstroom af te handelen.

Greenchoice

Het is dit jaar helaas nog niet gelukt om de zichtbaarheid van deA op de communicatie-uitingen van Greenchoice te verbeteren. Energie-afnemers van deA weten om die reden vaak niet dat ze energie van deA geleverd krijgen. Niet onbelangrijk om klanten ook te behouden.

3.2 Samen opwekken

Op 6 juni 2017 (ons lustrum) is Buurtstroom Apeldoorn gelanceerd met het dak van scholengemeenschap Sprengeloo, Na de zomervakantie gevolgd door 5 andere daken. Twee daken Sprengeloo en Foenix Molenmakershoek zijn in 2017 uitverkocht. Onderstaand de stand van het aantal inschrijvingen voor Buurtstroom Apeldoorn eind 2017.

Voor Buurtstroom Apeldoorn hebben we eind 2017 ook al een wachtlijst van 32 personen. Dit zijn mensen die in een postcodegebied wonen waarvoor op dit moment nog geen dak beschikbaar is.

De daken van Sprengeloo en Foenix Molenmakershoek zullen naar verwachting in het voorjaar 2018 opgeleverd worden.

Samen opwekken

Waarom

- Meer duurzame opwek, van en voor Apeldoorn, past in onze doelstelling
- Het samen opwekken in het kader van de postcode regeling biedt een kans op extra energiekanten voor deA

In het kort
deA onderzoekt en benut de mogelijkheden die de postcoderegeling biedt om samen zonnepanelen op te wekken. Idee is om een Apeldoorn dekkende oplossing aan te bieden.

Financiën

- Fiscale vrijstelling (Energiebelasting) binnen de postcoderegsregeling.
- Inleg van deelnemers

Wie
Michiel Roemer

Resultaat
Minimaal twee energieleverende opwekinstallaties op basis van de postcoderegeling

Buurtstroomdak	Aantal deelnemers	Stroom van deA	Aantal StroomDelen
Buurtstroom Sprengeloo	23	23	223
Buurtstroom Het Kristal	14	12	108
Buurtstroom MFC Klarenbeek	2	2	21
Buurtstroom Dok Zuid	9	7	81
Buurtstroom Foenix Molenmakershoek	36	27	204
Buurtstroom Foenix Aruba	1	1	5
Totaal	85	72	642

Het aantal inschrijvingen voor Buurtstroom (Stand 1 januari 2018)

Campagne Buurtstroom

Omdat voor de zomervakantie nog niet alle daken beschikbaar waren, is besloten om de campagne rond Buurtstroom na de zomervakantie te starten.

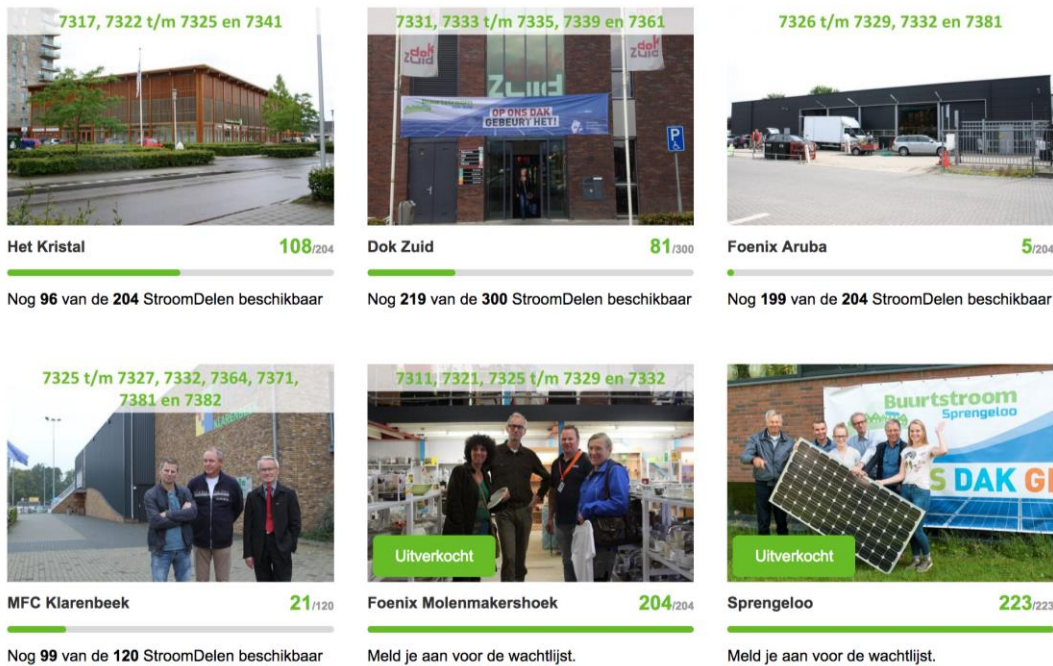
- In de laatste week van september zijn advertorials geplaatst in de Stentor en de huis-aan-huisbladen.
- In oktober zijn een aantal informatieavonden georganiseerd.

- Bij een aantal Buurtstroomlocaties is een banner op gehangen.
- Er zijn twee elektriciteitshuisje (Bij Sprengeloo en Het Kristal) beschilderd.

Buurtstroom zonder spaargeld

Om Buurtstroom aan zoveel mogelijk mensen aan te kunnen bieden is het product - Buurtstroom zonder Spaargeld - ontwikkeld. Wanneer deelnemers kiezen voor - Buurtstroom zonder Spaargeld - dan lenen ze het benodigde bedrag aan StroomDelen. Deze lening betaalt de deelnemer in 10 jaar tijd terug uit de jaarlijkse teruggave aan Energiebelasting. De totale rente over de lening (€30,- per StroomDeel) wordt bij aanvang direct betaald.

Drie deelnemers aan Buurtstroom Foenix Molenmakershoek maken gebruik van Buurtstroom zonder Spaargeld.

Stand Buurtstroom per 1 januari 2018

Coöperatie Buurtstroom deA is opgericht

Op 29 november 2017 is Coöperatie Buurtstroom deA opgericht. Het eerste bestuur bestaat uit Erik de Vos (Voorzitter), Gerben Draisma (Secretaris) en Coöperatie deA (Penningmeester).

Het bestuur van Coöperatie Buurtstroom heeft eind december een aanvraag voor de provinciale participatiesubsidie gedaan voor de projecten Sprengeloo en Foenix Molenmakershoek.

De participatiesubsidie is begin maart toegekend.

3.3 Energiebesparing

In tegenstelling tot de afspraak in het jaarplan is besloten om in het najaar niet aan de slag te gaan met de wijk Zevenhuizen.

Wijkaanpak de Parken

deA heeft in samenwerking met Remeha, Energieprofessionals voor bewoners en Hoom een projectvoorstel voor een wijkaanpak voor de wijk De Parken geschreven. Zowel Remeha als de gemeente hebben deA hiervoor benaderd. Het gaat om een langjarig traject met als doel om binnen

Energiebesparing

Waarom

- Besparing is een essentieel onderdeel van onze doelstelling
- Energie die we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken of in te kopen
- Hoom staat garant voor onafhankelijkheid en kwaliteit

In het kort

- Particuliere woningeigenaren benaderen om woningen te verduurzamen samen met Hoom.
- De manier waarop, staat nog open en wordt mede bepaald door de resultaten van de evaluatie over 2016

Wie

- Michael Boddeke
- Carien Kruijt

Samen met Hoom

Financiën

Vergoeding vanuit Hoom

Resultaat 2017

Minimaal 25 deelnemende woningeigenaren

één generatie te komen tot een fossielvrije wijk, waarbij ook nadrukkelijk gekeken wordt naar de rol van de gasinfrastructuur.

Het plan is door de gemeente goedgekeurd. De gemeente heeft tevens toegezegd de kosten van de eerste stappen uit het plan voor haar rekening te nemen. Het plan biedt alle mogelijkheden om de (Hoom) bewonersreis lokaal vorm te geven en te beproeven. En daarnaast een prima mogelijkheid om positie te verkrijgen in de warmtetransitie op wijkniveau.

Aanbesteding Energieregisseurs

Vanuit de gemeente is eind 2017 een Europese aanbesteding uitgezet voor een Energieregisseurs voor een aantal specifiek benoemde wijken. We hebben meegedaan aan deze aanbesteding omdat de in de aanbesteding beschreven werkzaamheden van een Energieregisseur zeer goed aansluiten op het werkveld en de doelstelling van deA. Op de uitnodiging in onze nieuwsbrief zijn tien reacties ontvangen. Uit deze reacties hebben we drie kandidaten geselecteerd waarmee we voor drie percelen van de aanbesteding hebben ingeschreven.

Voor de percelen De Maten en Bedrijventerreinen Noord en Zuid hebben we de aanbesteding gewonnen. De energieregisseurs Dieuwke de Boer (de Maten) en Han Meurs (Bedrijventerreinen) gaan per 1 april 2018 aan de slag

3.4 Wind in de Beekbergsebroek

Gemeenteraad besluit negatief

In 2015 en 2016 zijn er door deA vele gesprekken (keukentafelgesprekken) gevoerd met bewoners van Beekbergsebroek en De Maten, wijk- en dorpsraden en de verschillende fracties over ons plan voor een energielandschap (met drie windmolens) in de Beekbergsebroek. Eind 2016 is de vraag of de gemeenteraad hier ook ruimte voor wil geven.

Eind 2016 besluit de gemeenteraad om eerst de mogelijkheden voor windenergie voor de hele gemeente te verkennen, voordat er een keuze gemaakt wordt voor Beekbergsebroek. In juni 2017 is het feitenonderzoek gepresenteerd, dat aangeeft dat op diverse plekken windenergie mogelijk is in Apeldoorn, waaronder in Beekbergsebroek. In september 2017 besluit de gemeenteraad desalniettemin om geen mogelijkheid te bieden voor windmolens in Beekbergsebroek.

Hoe nu verder

Het besluit van de gemeenteraad betekent in feite dat er op dit moment geen ruimte wordt geboden aan windenergie in Apeldoorn. Naast de Beekbergsebroek zijn er namelijk nauwelijks andere locaties in Apeldoorn geschikt en beschikbaar. (Tenzij vliegveld Teuge gesloten wordt want dan ontstaan tal van nieuwe mogelijkheden.)

In november is er een ledenbijeenkomst georganiseerd om met elkaar te praten over: Wat betekent het wegvallen van een belangrijke pijler onder onze ambities en plannen voor de komende jaren? Hoe gaan we hiermee om? En is er een plan B? Conclusie op deze ledenbijeenkomst: Wind is inderdaad vooralsnog niet aan de orde. We gaan gewoon door met het verduurzamen van Apeldoorn en gaan moeilijke issues niet uit de weg.

Wind in de Beekbergsebroek

Waarom

- Met windturbines is het mogelijk veel duurzame energie op te wekken
- In potentie energie voor klanten van deA en bewoners van Beekbergsebroek

In het kort

deA werkt aan draagvlak voor de drie windmolens in de Beekbergsebroek

Wie

- o.a. Michael Boddeke, Marieke Gorkink en Arien Scholtens

Samen met WNW
(Wolff Nederland Windenergie)

Financiën

Geen

Resultaat 2017

Hier geldt een inspanningsverplichting. Het al dan niet doorgaan van de plannen wordt bepaald door de gemeenteraad.

3.5 Communicatie en bewustwording

Dit jaar is een nieuw campagnebeeld ontwikkeld waarin het jonge gezin centraal staat. Zo zijn er nieuwe kaarten ontwikkeld voor energielevering, voor nieuwe huurders (uitgereikt door de Apeldoornse woningcorporaties aan nieuwe huurders) en een kaart voor alle mensen die in Apeldoorn komen wonen (straks verstrekt door de gemeente aan nieuwe inwoners).

EnergieDaten bij Foenix

Dit jaar waren we met uitzondering van de zomervakantie iedere vrijdagmiddag aanwezig bij het Kringloopcentrum Foenix.

EnergieDaten is ook gebruikt om informatie te geven over Buurtstroom. We zijn in gesprek met de gemeente Apeldoorn om te kijken of er een combinatie met het Energieloket van de gemeente te maken is. Een van de ideeën is om op bepaalde middagen een bepaalde techniek of maatregel (Isolatie of warmtepompen) extra aandacht te geven en daarnaast aan extra bemensing door de energiecoaches.

Communicatie & bewustwording

Waarom

- Profileren deA in Apeldoorn.
- Voortdurend aandacht voor wat we doen.
- Meer mensen lid en/of klant van deA.

Wie

- Gertine Wilders

Resultaat 2017

- Communicatiemiddelen zijn actueel. (website, nieuwsbrieven, Facebook, Twitter en LinkedIn)
- Via onze website kiezen mensen hun eigen energiebron.
- deA is regelmatig zichtbaar in lokale media.
- Structurele communicatie naar klanten en deelnemers projecten zijn verder ontwikkeld.

In het kort

Om verduurzaming van energie in Apeldoorn te vergroten, laten we door een heldere, actuele communicatie met onze doelgroepen zien wat deA is, wat we doen en waarom.

Financiën

Marge op de energielevering

3.6 Onderzoek biomassa

deA heeft samen met de agrarische natuurvereniging Veluwe IJsselzoom circa 6,5 ha energiebos in erfpacht van de gemeente Apeldoorn. De eerste oogst heeft dit najaar plaatsgevonden. De vraag is hoe we vanuit deA deze oogst aan houtige biomassa straks in willen gaan zetten.

Hans Wolf en Henk Klaver (vrijwilligers van deA) hebben een rapport (Houtige biomassa, Roadmap tot uitbreiding van de activiteit door deA) opgeleverd waarin een concreet uitgewerkt voorstel over de inzet van biomassa in Apeldoorn en de rol voor deA daarbij. De roadmap in hoofdlijn:

- Verzamel houtige biomassa uit bestaande bronnen (Snoeiafval van particulieren, gemeentelijk snoeiafval);
- Verwerk deze houtige biomassa tot houtsnippers en houtpellets;
- Zet deze producten lokaal af in Apeldoorn.

Als eerste stap is er in oktober 2017 een collectieve inkoopactie voor duurzame pellets gestart. In eerste instantie door deze te importeren uit België van de Ecopowerfabriek in Ham. De actie is uitgevoerd in samenwerking met de Groene Kolenboer uit Deventer.

Aan de collectieve inkoopactie hebben 5 deelnemers voor in totaal 63 zakken pellets meegedaan.

3.7 Overig

Interne organisatie

Voor het op orde brengen van onze ICT-structuur komt in 2018 een speciaal ontwikkeld pakket (Econobis) beschikbaar. De eerste functionaliteit inzake de bewonersreis is eind maart 2018 beschikbaar.

Bijzonder aan Econobis is dat het een pakket is dat van en voor energiecoöperaties wordt ontwikkeld. Eigenaar van Econobis is Coöperatie Ecode, waar elke gebruikende energiecoöperatie ook lid (en dus mede-eigenaar) van is.

Samenwerking met de gemeente Apeldoorn

Sinds juli 2017 is deA officieel partner van de gemeente Apeldoorn in de energietransitie. We hebben al lang een partnership met de gemeente bepleit en zijn dus zeer verheugd met dit feit.

4 Extra aandachtsgebieden

4.1 EFRO-aanvraag

De ingediende declaraties over de eerste helft van 2016 zijn voor 100% toegekend en uitgekeerd. De declaraties over de tweede helft 2016 en eerste helft 2017 zijn ingediend.

De eerste controle door de management-autoriteit heeft in augustus 2017 plaatsgevonden en deA is daar uitstekend doorheen gekomen.

4.2 Zonnepark Apeldoorn

Medio 2018 zal het Zonnepark Apeldoorn (Een zonneweide van 11.000 zonnepanelen) stroom gaan opwekken. Met de eigenaar van het Zonnepark is overeengekomen dat de opgewekte stroom aan deA (via Greenchoice) geleverd wordt. Daarmee wordt het Zonnepark Apeldoorn straks een van de energiebronnen op onze Energiemarktplaats.

Een andere optie die nog onderzocht is, was om deA de crowdfunding voor het zonnepark te laten doen. Dat bleek o.a. door eisen vanuit Rabobank helaas niet mogelijk. De crowdfunding voor het park is nu door een ander platform gedaan.

In een gezamenlijke campagne met Overmorgen (de ontwikkelaar van Zonnepark Apeldoorn) zijn omwonenden van het park begin 2018 gewezen worden op de mogelijkheid om energie van het park af te nemen en/of financieel te participeren in het park. Het benaderen van de omliggende buurten heeft eind januari plaatsvinden.

5 Lopende business

5.1 Zonnepark Ecofactorij.

497.000 kWh opgewekt

Het zonnepark Ecofactorij is ruim een jaar in bedrijf. De zonnepaneleninstallatie heeft naar behoren gewerkt. Dit blijkt onder meer uit een vergelijking met de energieopbrengst van een ander nabijgelegen zonnepark. In 2017 heeft de installatie 497.000 kWh aan energie geproduceerd. Dit is 49.000 kWh minder dan voorzien. Dit tekort is te wijten aan de verlate start van het tweede veld (33.000 kWh) en aan de meteorologische omstandigheden (16.000 kWh).

Uitkering aan deelnemers hoger dan verwacht

De uitkering over 2017 aan de deelnemers bedraagt € 33,75 per ZonDeel. Dit is ruim € 1,50 hoger dan begroot, en mede een gevolg van het besluit om de afschrijving pas per 1 april in te laten gaan. De verlate start van het tweede en grootste veld van het zonnepark ligt ten grondslag aan deze beslissing. Vergeleken met wat verwacht werd bij het ontwikkelen van dit project zijn diverse zaken in 2017 (tijdelijk) anders gelopen. Naast de verlate start wordt genoemd:

- Het geld gereserveerd voor onderhoud, monitoring en verzekering is in eigen beheer genomen en niet bij de installateur ondergebracht.
- Het tweede veld is in 2017 niet aan de firma Oosterberg verhuurd; de opgewekte elektriciteit is aan de energieleverancier van het bedrijventerrein verkocht.
- De groothandelsprijs voor elektriciteit is gestegen.

5.2 Zon op School

In 2017 hebben we de zonnepaneleninstallaties van 9 scholen in exploitatie.

We hebben diverse pogingen gedaan om samen met andere partijen het beschikbare educatieve materiaal rond Zon op School verder te ontwikkelen. Tot nu toe heeft dat helaas nog niet tot het gewenste effect geleid. Daarnaast hebben we in 2017 ook afscheid genomen van het online monitorplatform waarop de opbrengst en het gebruik van de deelnemende scholen online te volgen was. Onder andere door de diverse leverancierswisselingen waren er te vaak en teveel problemen, waardoor het platform meer uit dan in de lucht was.

5.3 Zon voor Huur

In 2017 hebben we de zonnepaneleninstallaties van 171 huurwoningen in exploitatie

In 2017 is door woningcorporatie De Woonmensen besloten meer huurwoningen onder het concept Zon voor Huur te brengen. Zo wordt er een nieuw complex van 6 woningen toegevoegd waarbij de bestaande zonnecollectoren die aan het eind van hun levensduur zitten te vervangen door zonnepanelen. Begin 2018 zullen de bewoners van deze woningen benaderd worden. Tegelijkertijd zullen de huurders in bestaande de Zon voor Huur complexen die eerder niet mee hebben gedaan, opnieuw aangeschreven worden.

6 deA in de media

In 2017 heeft deA veel media-aandacht gekregen. We geven een samenvatting van de belangrijkste uitingen.

De Stentor schrijft over deA

- 14 keer over Buurtstroom
- 7 keer in verband met de windmolens
- 2 keer over lokale pellets
- en verder nog over Zonnepark Ecofactorij, Energiedaten en de fietsroute.
- deA heeft 1 keer een advertorial geplaatst over Buurtstroom

Het Apeldoorns Stadsblad schrijft over deA

- 4 keer over Buurtstroom
- en verder over biomassa, energiebesparing en de compostdag
- deA heeft 1 keer een advertorial geplaatst over Buurtstroom

Stedendriehoek over deA

- 1 keer over lokale pellets
- deA heeft 1 keer een advertorial geplaatst over Buurtstroom

RTV Apeldoorn interviewt deA

- 1 keer over Zonnepark Ecofactorij
- 2 keer over Buurtstroom.

7 Bijeenkomsten

7.1 Algemene ledenvergadering (ALV)

Op 18 april vindt de tiende ALV plaats en een half jaar later op 23 november de elfde.

De ALV van het voorjaar staat in het teken van het jaarverslag 2016: *Vijf jaar deA*.

De ALV stelt de jaarrekening 2016 vast en verleent het bestuur decharge over 2016.

We nemen afscheid van twee bestuursleden van het eerste uur: Marleen Kwast en Janneke Slingerland en heten twee nieuwe bestuursleden van harte welkom: Arjan van der Plas en Jacqueline Pol.

De rest van de avond besteden we aan de stemkastjes waarmee we op een interactieve manier verschillende dilemma's aan de orde stellen. De stemresultaten worden verwerkt in het komende meerjarenplan 2017-2021.

In de ALV van het najaar staat het meerjarenplan 2017-2021 centraal. Het is door verschillende personen toegelicht en door de leden vastgesteld.

Gastspreker van de avond is Robert Mathlener, Clean Tech Regio Development. Zijn organisatie ondersteunt ondernemers in alle fasen en stimuleert onder andere de energietransitie in de Stedendriehoek.

Al met al een mooie start van een volgende periode lokale duurzame energie!

7.2 Voor en door leden

Energiecafé Koken en stoken zonder aardgas

Op 16 mei staat dit hot topic: centraal koken en stoken zonder aardgas. Nog steeds zijn de presentaties van die avond beschikbaar via onze website.

Excursies

Dit jaar zijn we twee excursies georganiseerd, naar twee van onze belangrijkste leveranciers van groene stroom:

- Naar het Waterschap op 9 juni
- Naar Attero op 15 september

8 Financieel jaarverslag

In dit hoofdstuk geven we het financiële beeld van deA. Na de toelichting volgt een samenvatting van de jaarcijfers.

8.1 Algemeen overzicht

Het jaar 2017 financieel gezien

Het jaar heeft stevig voortgaande ontwikkelingen laten zien en dat is ook zichtbaar in de financiële resultaten en de cijfers van de balans. De belangrijkste algemene punten zijn de volgende:

- Zonnepark Ecofactorij is zoals vorig jaarverslag al genoemd, nog in het eerste kwartaal volledig in gebruik genomen; in januari 2018 is de eerste uitkering aan de deelnemers gedaan over het jaar 2017.
- Het postcoderoos project 'Buurtstroom' was vorig jaar nog in voorbereiding. Inmiddels is er een zelfstandige partner Coöperatie Buurtstroom deA opgericht en wordt de installatie en ingebruikname van de eerste twee daken voorzien binnen enkele maanden. deA is één van de drie bestuursleden van Coöperatie Buurtstroom deA. Voorbereidingskosten liggen nu nog bij deA, ook getoond in deze jaarrekening, maar worden t.z.t. vergoed door Buurtstroom.
- Twee projecten waren vorig jaar nog niet voorzien maar geven inmiddels een redelijke omzet en marge:
 1. Energiebesparing: Project Wijkaanpak in De Parken voor de Gemeente Apeldoorn;
 2. Werk voor Derden: een project voor de VECG (samenwerkende Gelderse energiecoöperaties).

In de balans is een kleine wijziging in de structuur aangebracht waardoor deze beter past bij de aard van deA als coöperatie met leden, participanten en deelnemers. De solvabiliteit geeft daardoor, beter dan in eerdere jaren, een goed beeld van de kracht die we door al deze betrokkenen hebben. In de volgende paragraaf wordt dit bij 'Passiva' verder toegelicht.

Het bestuur heeft in overleg met onze accountant besloten om in 2018 Holding deA (Apeldoorn) B.V. op te heffen; de Holding heeft vrijwel geen functie maar kost wel bijna €1.000 per jaar. Coöperatie deA wordt dan direct 100% eigenaar van Energiebedrijf deA.

8.2 Toelichting op de jaarcijfers

8.2.1 De financiële resultaten (Winst- en Verliesrekening)

Versleuteling in de projectresultaten

In de vastgestelde begroting in het Jaarplan 2017 zijn destijds de omzet EFRO subsidie en de kosten voor ZZP vergoeding beide volledig getoond op een afzonderlijke regel. In de loop van het jaar zijn deze opbrengsten en kosten echter zo veel mogelijk versleuteld naar de afzonderlijke projecten waarop ze betrekking hebben.

- € 16.535 Omzet EFRO subsidie is toegerekend als opbrengst in afzonderlijke projecten;
- € 34.020 kosten ZZP vergoeding is toegerekend aan afzonderlijke projecten en niet als algemene kosten gerekend.

Deze versleuteling is voor een goede vergelijking ook doorgevoerd in de getoonde begrotingscijfers. Opbrengsten en kosten in de begroting zijn hierdoor per saldo niet gewijzigd, maar wel verschoven.

Overigens is door de wat trage afhandeling van de declaraties van de EFRO-subsidie, bijna €16k¹ minder subsidie ontvangen in 2017. Dit is niet erg; het totaalbedrag staat vast, we ontvangen het nu alleen uitgespreid over een wat langere periode.

¹ k bij bedragen betekent x 1.000

Projecten

Voor het goede begrip is het goed om enkele wat grotere verschillen met de begroting toe te lichten:

- Zon op School: Voor de Fruytierschool administreren wij de zoncificaten tegen een vergoeding van €1.900.
- Zonnepark Ecofactorij: Door de latere start was er €7k² minder omzet maar ook €14,3k minder kosten aan afschrijving /dotatie. De ontwikkeling kostte uiteindelijk €4,4k meer. Ondanks de late start, kregen de deelnemers over 2017 wel €4.000 meer bonus uitgereikt.
- Buurtstroom: De begroting was beperkt en zo'n €10k verlieslatend. Het project wordt nu break-even ontwikkeld voor Coöperatie Buurtstroom deA die op termijn (waarschijnlijk nog in 2018) de ontwikkelkosten vergoedt.
- Energiebesparing: Wijkaanpak De Parken: Een beter resultaat van ongeveer €10k door dit project.
- Werkzaamheden voor Derden: Dit VECG project was niet begroot; het levert €13k omzet en €1,7k resultaat.

Kosten van de organisatie

De kosten voor de organisatie zijn grotendeels ongeveer zoals begroot. Let er bij het lezen op dat afschrijving, dotatie en rente (m.u.v. bankrente) volgens de regels voor de jaarrekening hier zijn gerapporteerd, maar bovenstaand bij de projecten zijn vermeld.

Enkele afwijkingen in de 'verkoopkosten' zijn de volgende:

- € 750 voor ontwikkeling campagnebeeld (door Creating Heroes).
- Bijeenkomsten: €600 voor stemkastjes t.b.v. de discussie in de ALV van april en €385 bestuursetentje bij het afscheid van Marleen Kwast en Janneke Slingerland, bestuursleden van het allereerste uur.

Resultaat vóór belasting

Alles bijeen is hierdoor het resultaat over 2017 aanmerkelijk beter dan in de begroting 2017.

In de Meerjaren Begroting 2018-2022 (van september 2017) is ook de verwachting van de uitkomst van het lopende jaar 2017 opgenomen en ook toen al met een veel beter verwacht resultaat. Niet alle bovengenoemde ontwikkelingen waren toen al voorzien, waardoor de uiteindelijke resultaten toch iets lager zijn uitgekomen.

8.2.2 Bezittingen en verplichtingen (de Balans)

Activa

(Dit zijn de bezittingen en vorderingen van deA)

- De investering in Zonnepark Ecofactorij is ong. €100k lager uitgevallen. In het plan zou 15 jaar onderhoud 'meegekocht' worden, maar gezien de aard van de verzekeringsdekking bleek de omvang van het onderhoud beperkt en doen we dit nu in eigen beheer.
- De zoncificaten voor de Fruytierschool zijn door ons uitgegeven en voorgefinancierd middels een verstrekte lening; deze wordt in jaarlijkse termijnen door hen afbetaald.
- De rubriek vorderingen is met €114k vrij hoog, maar geen reden tot zorg. Ongeveer €23k betreft lopende debiteurenrekeningen. €37k betreft de ontwikkeling voor Coöperatie Buurtstroom deA; dit is een weloverwogen risico met een goede inschatting dat we het komende jaar voldoende daken ontwikkelen voor terugbetaling. Daarnaast €20k nog te factureren aan Greenchoice en VECG en €30k te ontvangen SDE en EFRO.

Passiva

(Dit betreft eigen vermogen, de verplichtingen en nog te betalen bedragen)

Het afgelopen jaar zijn het eigen vermogen en de langlopende schulden uitvoerig met de accountant doorgenomen. Gezamenlijk is vastgesteld dat de zoncificaten en zondelen een zekere mate van achterstelling

² k bij bedragen betekent x 1.000

kennen; de houders hiervan zijn ook geen (anonieme) financiers, maar participanten en deelnemers in de betreffende projecten van deA.

Daarom zijn zoncificaten en zondelen nu gerapporteerd als 'participatief vermogen' dat samen met het eigen vermogen het 'garantie vermogen' vormt.

Dit heeft ook effect op het financiële kengetal solvabiliteit (zie de bijlage bij de financiële rapportage) die nu duidelijker dan eerder de kracht van de coöperatie weergeeft.

De post 'nog te betalen kosten' (€71k) betreft de uitkeringen op de zondelen van de deelnemers van Zonnepark Ecofactorij (uitbetaald in januari 2018).

8.3 Jaarcijfers 2017

De onderstaande jaarcijfers zijn een samenvatting voor deA als geheel. Dat geeft een goed beeld hoe deA er financieel voor staat. In de bijlage 'Accountantsverklaringen' wordt verwezen naar de jaarrekeningen waarin de afzonderlijke cijfers voor Coöperatie deA, Holding deA en Energiebedrijf deA in detail terug te vinden zijn.

Winst- en verliesrekening 2017		Gerealiseerd	Begroot	2016
Omzet (inkomsten)				
Energielevering	€ 23.923		23.000	22.993
Zon op School / Zon voor Huur	€ 48.567		48.160	108.528
Zonnepark Ecofactorij	€ 76.258		83.285	-
Werk voor Derden (VECG)	€ 13.091		-	20.087
Energiebesparing (Wijkaanpak De Parken)	€ 8.060		2.370	7.739
Buurtstroom deA	€ 42.031		2.835	
Overige omzet	€ 2.788		4.635	12.326
Contributies van leden	€ 10.075		10.100	9.775
EFRO subsidie			15.865	
Totaal omzet		€ 224.793	190.250	181.448
Inkopen ZoS / ZvH	€ 10.248		9.520	70.902
Inkopen Zonnepark Ecofactorij	€ 14.580		10.200	-
Inkopen Werk voor Derden (VECG)	€ 11.382			20.087
Inkopen Energiebesp. (Wijkaanpak Parken)	€ 4.750		8.930	8.240
Inkopen Buurtstroom deA	€ 42.031		13.160	
Inkopen Overig	€ 2.784		5.810	17.548
Kostprijs van de omzet		€ 85.773	47.620	116.776
Bruto-Omzetresultaat		€ 139.020	142.630	64.672
Kosten				
Personeelskosten (ZZP vergoeding)	€ 18.883		21.080	15.441
Afschrijvingen, Voorz. Groot Onderhoud	€ 58.923		74.000	25.129
Algemene kosten (Accountant, Admin)	€ 7.139		6.170	5.142
Overige kosten	€ 10.688		10.300	10.614
Bedrijfskosten		€ 95.633	111.550	56.326
Bedrijfsresultaat		€ 43.387	31.080	8.346
Financiële kosten (rente bank en leningen)		€ -32.834	-29.410	-8.581
Vennootschapsbelasting (latentie)		€ -1.953		7.027
Resultaat na belastingen		€ 8.601	1.670	6.792

Balans per 31 december 2017		Gerealiseerd	Begroot	2016
Activa				
Vaste activa				
Zonnepanelen ZoS / ZvH	€ 376.413		376.217	398.337
Zonnepanelen Zonnepark Ecofactorij (ZpE)	€ 573.680		654.002	301.846
Fruytierschool lening u.g.	€ 24.958		-	
		€ 975.051	1.030.219	700.184
Liquide middelen				
Rabobank, betaal- en spaarrekeningen		€ 184.606	129.479	441.542
Vlottende activa				
Vorderingen (Debiteuren, overig, BTW)	€ 114.238		18.015	92.173
Vennootschapsbelasting	€ 5.074			7.027
		€ 119.312	18.015	99.200
Totaal activa		€ 1.278.969	1.177.713	1.240.926
Passiva				
Eigen vermogen				
Ledenkapitaal, 1707 participaties (2016: 1605)	€ 85.350		80.100	80.250
Overige reserves (resultaat t/m boekjaar)	€ 5.963		-16.487	-2.638
		€ 91.313	63.613	77.612
Participatief vermogen				
Zoncertificaten (ZoS), Zondelen (ZpE)		€ 786.173	802.216	830.116
Garantievermogen				
		€ 877.486	865.829	907.728
Voorzieningen				
Voorzieningen groot onderhoud		€ 13.592	12.859	6.787
Langlopende schulden				
Duurzaamheidslening (ZvH), Lening LEN (ZoS)		€ 275.091	277.527	298.685
Kortlopende schulden				
Aflossingsverplichting in 2018 (LEN, Duurz.h)	€ 22.549		21.498	21.838
Crediteuren, nog te betalen, accountant	€ 90.253		-	5.888
		€ 112.802	21.498	27.726
Totaal passiva		€ 1.278.970	1.177.713	1.240.926

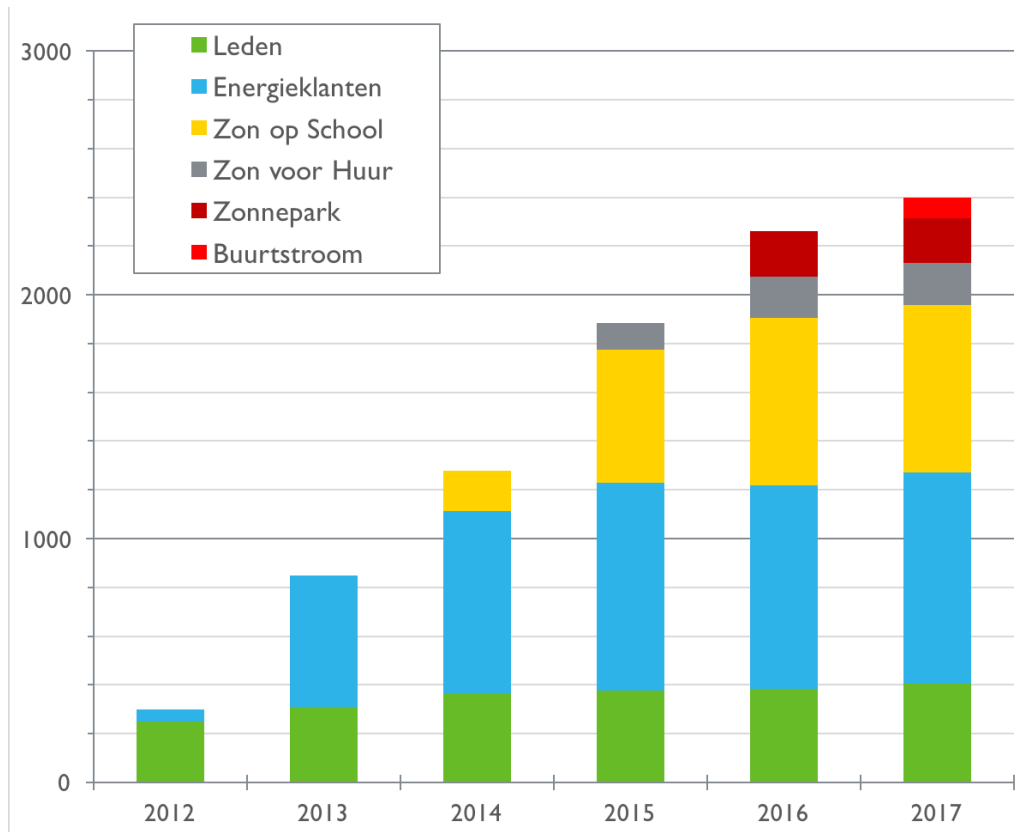
9 De mensen van deA

Leden

Coöperatie deA sluit het jaar 2017 af met 368 particuliere leden en 43 zakelijke leden, die 1706 participaties in deA bezitten.

Relaties

- Het aantal energieklienten is in 2017 iets toegenomen. Van 825 aan het begin van 2017 naar 866 aan het eind van 2017.
- In onderstaande figuur is de ontwikkeling van de andere relaties van 2012 tot 2018 weergegeven. Naast de leden en energieafnemers, zijn het de deelnemers aan Zon op School en Zon voor Huur, de investeerders in Zonnepark Ecofactorij en de deelnemers aan Buurtstroom Apeldoorn.

Bestuur

Het bestuur bestaat in eind 2017 uit:

- Arien Scholtens (voorzitter),
- Paul Fluitsma (penningmeester),
- Jacqueline Pol (secretaris),
- Hendrik Jan van Ewijk,
- Melis Jan van Heerikhuize,
- Willem Meurs
- Arjan van der Pols

Coöperatieraad

De coöperatieraad heeft tot taak toe te zien op het werk van het bestuur van Coöperatie deA en gevraagd en ongevraagd advies te geven. Deze gecombineerde raad van toezicht en advies bestaat uit eind 2017 uit:

- Barbara Lemstra (voorzitter),
- Lianda Sjerps (vicevoorzitter),
- Saco Bekius (secretaris),
- Henk Doorenspleet
- Jos Waagmeester.

Energiebedrijf

- Carien Kruijt, Zon voor Huur, Energiebesparing, Energiedaten
- Carlo Veenje, ICT
- Carola Hoogland, Energiedaten, selectie energieregisseurs
- Gertine Wilders, communicatie en marketing
- Hanneke Stegeman, Wind Beekbergsebroek, Buurtstroom
- Hans Wolf, biomassa/inzet houtpellets
- Heleen Mulderij, Energiedaten
- Henk Klaver, biomassa/inzet houtpellets
- Inge Fortgens, Wind Beekbergsebroek
- Marieke Gorkink, Wind Beekbergsebroek, Buurtstroom, selectie energieregisseurs
- Marcel van der Maal, Zon op School
- Michael Boddeke, directie
- Michiel Roemer, zonnepark Ecofactorij, Buurtstroom
- Nathan Veenstra, Wind Beekbergsebroek
- Paul van Dommelen, Wind Beekbergsebroek
- Rokus Wijbrans, Wind Beekbergsebroek

Partners

deA wordt mede mogelijk gemaakt door een aantal partijen die (deels) in natura bijdragen:

- Sparkling Projects (huisvesting)
- HuninkDorgelo (verzekeringen)
- Outlines Creative
- Creating Heros
- Tot Drukwerk
- True communications
- Max.nl Internetbureau

Ons netwerk bestaat verder uit

- Gemeente Apeldoorn
- Woningcorporaties (onderzoeken van gezamenlijke invulling van verduurzaming van woningen, corporaties zijn lid en gebruik van vergaderruimte Woonmensen door bestuur)
- Waterschap Vallei en Veluwe (energieproducent en beschikbaar stellen ruimte)
- Lokale installateurs (samenwerkingsrelatie voor zonnepanelenactie, velen vanaf begin lid)
- Provincie Gelderland (deelname deA aan Community of Practice lokale duurzame energiecoöperaties en gesprekken over financiering)
- Maatschap Kroes (energieproducent)
- Attero (energieproducent)
- Greenchoice (energiepartner)
- Hoom (energiebesparingspartner, coöperatie waarvan deA lid is)
- Wolff Nederland Windenergie (partner Wind Beekbergsebroek)
- Collega-initiatieven (delen van kennis, informatie, ervaringen. In Stedendriehoek ontwikkelen van projecten in het kader van Stedendriehoeksubsidie)
- HIERopgewekt, Gelderse Natuur- en Milieufederatie (delen van kennis, informatie, ervaringen, netwerk)
- ODE-decentraal (deA is lid van de branchevereniging voor lokale duurzame energie-initiatieven)

10 Verslag van de coöperatieraad over 2017

We hebben 2 keer vergaderd met het bestuur en de directie. We hebben gesproken over het functioneren van de coöperatie, de holding, het energiebedrijf, de leden en de participanten, de projecten en de financiën. Yvette van de Meerakker heeft de coöperatie-raad verlaten.

deA is een brede maatschappelijke coöperatie met dito doelstellingen. Onze ruim 400 leden participeren met ledencertificaten, onze 850 klanten nemen energie af en 1150 mensen nemen deel aan energie projecten.

De gemeente Apeldoorn heeft stevige duurzame ambities. deA speelt hier actief op in en ziet het belang van samenwerking om van visie over, naar concrete plannen en projecten van, lokale energieopwekking te komen. Sinds het windmolenproject niet is goedgekeurd door de gemeenteraad is mede op initiatief van deA de discussie gestart "duurzaamheidsambities, hoe nu verder?" Lokale participatie is hierbij van groot belang. Ten slotte wil deA een belangrijke rol spelen bij de bewustwording en uitvoering van de warmtetransitie in Apeldoorn.

Voor wat betreft de organisatie van deA is besloten de holding op te heffen daar zij geen functie heeft en slechts geld kost. De coöperatie raad ondersteunt dit.

De balans van de energiemaatschappij is verbeterd door een kleine winst en door het participatief vermogen te scheiden van het vreemd vermogen. Deze gedachte past goed bij de coöperatie en geeft meer ruimte om verantwoord nieuwe investeringen te doen en zodoende deA zich verder te laten ontwikkelen, het maakt aantrekken van nieuw kapitaal makkelijker en creëert ruimte voor surplus. Dit is weer van groot belang bij het versterken van de coöperatieve identiteit!

De coöperatie-raad heeft ook in 2017 kunnen constateren dat deA nog steeds groeiende is, zowel in betrokkenen als in projecten als in de rol van bewustzijn-vergroter.

II Bijlagen

Accountantsverklaringen en Financiële rapportage

De detail jaarrekeningen van Coöperatie deA U.A., Holding deA (Apeldoorn) B.V. en Energiebedrijf deA (Apeldoorn) B.V. zijn samengesteld door onze accountant AACC.

In de jaarrekeningen zijn in detail de cijfers te raadplegen van de financiële rapportages en tevens de toelichting van de accountant op de cijfers en de wijze van samenstelling. Ook omvatten deze documenten de formele accountantsverklaringen.

In het document voor Coöperatie deA is tevens de geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

Van de cijfers is ook een geconsolideerde financiële rapportage gemaakt in Excel in het bestand “deA Balans, V+W, Consolidate 2017Rapport.pdf”. Deze rapportage komt overeen met ons financiële administratiesysteem Unit4 Multivers en met de jaarrekeningen van de accountant.

De financiële rapportage en de jaarrekeningen zijn te raadplegen op de site van deA via de link die is verstrekt bij de uitnodiging voor de ALV.